

**UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINTE ALE EDUCAȚIEI
CATEDRA DE ȘTIINTE ALE EDUCAȚIEI**

TEZĂ DE DOCTORAT

**MASS-MEDIA ÎN EDUCAȚIA FORMALĂ ȘI INFORMALĂ
A ELEVILOR DIN CICLUL GIMNAZIAL**

REZUMAT

**COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:
PROF.UNIV. DR. MIRON IONESCU**

**DOCTORAND:
CLAUDIA MARIAN (FELDRIHAN)**

CUPRINSUL LUCRĂRII

CAPITOLUL I

COMUNICAREA ȘI MASS MEDIA ÎN CONTEMPORANEITATE

- I.1.Comunicarea în contemporaneitate-definire și caracteristici
- I.2.Structura și funcționalitatea procesului de comunicare
- I.3.Fenomenologia comunicării- Paradigme de abordare
 - I.3.1.Paradigma „Școlii proces”
 - I.3.2.Paradigma “Școlii Semiotice”
 - I.3.3.Fundamentele teoretice ale noilor modele comunicaționale
- I.4.Funcțiile comunicării
- I.5.Tipologia comunicării
 - I.5.1.Comunicarea verbală
 - I.5.1.1.Comunicarea orală.Calitățile generale și particulare ale stilului
 - I.5.1.2.Formele comunicării orale
 - I.5.2.Comunicarea scrisă
 - I.5.3.Paralimbajul. Comunicarea nonverbală. Metacomunicarea
 - I.5.4.Comunicarea interpersonală
 - I.5.5.Comunicarea intrapersonală
 - I.5.6.Comunicarea didactică-formă particulară a comunicării umane
- I.6. Comunicarea în spațiul public-proces de influențare socială
 - I.6.1 Comunicarea de masă.Conceptualizare și problematică
- I.7.Mass-media în contemporaneitate
 - I.7.1.Tipologia media
 - I.7.2.Mass-media și industriile culturale
 - I.7.3.Mesajul mediatic.Caracteristici și specificitate
 - I.7.4.Dimensiunea de gen a mesajelor media
 - I.7.5.Efectele mesajelor media
 - I.7.5.1.Teoriiile efectelor puternice
 - I.7.5.2.Teoriiile efectelor limitate
 - I.7.5.3.Teoriiile efectelor slabe
 - I.7.6.Studii despre efectele media

CAPITOLUL II

EDUCAȚIA PENTRU MASS-MEDIA ÎNTRE FORMAL-NONFORMAL ȘI INFORMAL

- II.1.Educația-realitate și perspective
- II.2.Trăsăturile și funcțiile educației

II.3.Structura acțiunii educaționale

II.4.Educația și personalitatea umană

II.5.Formele educației

II.5.1.Educația formală

II.5.1.1.Procesul de învățământ.Sistemul de învățământ

II.5.1.2.Dimensiunile educației

II.5.1.2.1.Educația intelectuală

II.5.1.2.2.Educația morală

II.5.1.2.3. Alte dimensiuni ale educației

II.5.1.3.Noile educații

II.5.2.Educația nonformală

II.5.3.Educația informală

II.6. Educația permanentă-principiu integrator al formelor educației

II.7.Mass-media și educația permanentă

II.7.1.Mass-media și educația formală

II.7.2. Mass-media și educația nonformală

II.7.3.Mass-media și educația informală

II.7.3.1.Preadolescența și “educarea” sa informală prin mass-media

CAPITOLUL III

ETAPA CONSTATATIVĂ

III.1.Metodologia investigației constatative.Obiectivele cercetării constatative

III.1.1.Eșantionul de subiecți al investigației constatative

III.1.2.Eșantionul de conținut al investigației constatative

III.1.3.Metodele și instrumentele cercetării constatative

III.1.4.Rezultate obținute în etapa constatativă

III.1.4.1.Date privind opiniile elevilor despre problematica mass-media și consumul mesajelor mediatice

III.1.4.1.1.Prelucrarea și interpretarea datelor obținute de la subiecții claselor a IV-a

III.1.4.1.2.Prelucrarea și interpretarea datelor obținute de la subiecții claselor gimnaziale (V-VIII)

III.1.4.1.3.Prelucrarea și interpretarea datelor obținute de la subiecții claselor a IX-a

III.1.4.2.Date privind opiniile cadrelor didactice despre problematica mass-media și consumul mesajelor mediatice al elevilor/tinerilor

III.1.4.3.Date privind opiniile părinților despre problematica mass-media și consumul mesajelor mediatice al elevilor/tinerilor

III.2.Etapa de pilotare a demersului experimental

III.2.1.Structura opționalului “Educație pentru mass-media- educație pentru viață.”Context și oportunități

III.2.1.1.Fundamentarea științifică a grilei de analiză a conținuturilor media

III.2.1.2.Grila de analiză a conținuturilor media

III.3.Obiectivele Pretestului

III.3.1.Administrarea Pretestului

III.3.2.Rezultate ale Pretestului

III.3.3. Concluziile etapei constatative

CAPITOLUL IV

DEMERSUL EXPERIMENTAL

IV.1. Precizări teoretice și metodologice

IV.2. Ipoteza și obiectivele cercetării

IV.3.Variabilele cercetării

IV.4. Sistemul metodelor de cercetare utilizate

IV.4.1. Experimentul psihopedagogic

IV.4.2. Metoda observației directe

IV.4.3. Metoda interviului

IV.4.4. Probele de evaluare scrisă

IV.4.5. Studiul documentelor și analiza de conținut a produselor activității elevilor

IV.5. Alcătuirea eșantionului de subiecți

IV.6. Alcătuirea eșantionului de conținut

IV.7. Prezentarea detaliată a experimentului formativ

IV.7.1.Obiectivele activităților formative ale demersului experimental

IV.7.2. Descrierea activităților didactice desfășurate

IV.7.2.1.Descrierea activității didactice introductive

IV.7.2.2.Activitățile didactice formative

IV.7.2.2.1.Analiza de conținut a produselor activității elevilor

IV.7.3. Administrarea Posttestului

IV.7.4. Testarea la distanță /Retestul

CAPITOLUL V

ANALIZA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EXPERIMENTALE

V.1. Analiza rezultatelor obținute de elevi la proba de evaluare din Posttest

V.2. Date privind diferența dintre rezultatele obținute de elevi la proba de evaluare din Pretest și rezultatele obținute de elevi la proba de evaluare din Posttest

V.2.1 Date privind diferența dintre rezultatele obținute de elevi pentru analiza informației la proba de evaluare din Pretest și proba de evaluare din Posttest.

V.3. Rezultate ale testării la distanță /Retest

V.4. Date privind diferența dintre rezultatele obținute de elevi în Posttest și rezultatele obținute de elevi în Retest

V.4.1 Date privind diferența dintre rezultatele obținute de elevi pentru analiza informației la proba de evaluare din Posttest și proba de evaluare din Retest.

CAPITOLUL VI

CONCLUZII. DIRECȚII DE ACȚIUNE

BIBLIOGRAFIE

ANEXE

Rezumatul tezei de doctorat cu titlul

MASS-MEDIA ÎN EDUCAȚIA FORMALĂ ȘI INFORMALĂ A ELEVILOR DIN CICLUL GIMNAZIAL

Cuvinte cheie: *comunicarea, comunicarea de masă, comunicarea indirectă, mass-media, efecte, educație, formal, nonformal, informal, educație permanentă, criterii de selecție a conținuturilor media/ referențial axiologic, disciplină opțională, grilă de analiză a conținuturilor media, dezvoltare cognitivă, dezvoltare metacognitivă, competență media /mediatică.*

Motivația alegerii temei.

Trăim într-o societate informațională în care ființăm de fapt sub zodia comunicării ce devine astfel apanaj al contemporaneității, o provocare, în contextul căreia orientarea prospectivă a educației este o coordonată indispensabilă; susținând-o, pe fundalul preocupărilor didactice personale, am ales drept temă a prezentei lucrări- *Mass-media în educația formală și informală a elevilor din ciclul gimnazial.*

M-a preocupat încă de la începutul carierei didactice rezolvarea situațiilor conflictuale dintre elevi și cadre didactice, susținerea unei comunicări didactice veritabile și perceperea mea drept un profesor deschis și democratic. Astfel, am încercat să înlătur toate obstacolele din calea comunicării mele eficiente cu elevii și am descoperit din discuțiile cu aceștia că foarte multe aspecte ce țin de educația lor, nu și le-au însușit sau format preluându-le de la părinți, școală sau cei apropiați, ci, din conținuturile mass-media și din cadrul grupului de prieteni, al “găștii “din care fac parte.

Analizând mai atent răspunsurile elevilor, atât din ciclul gimnazial, cât și din cel liceal, am constatat cu surprindere că școala și-a pierdut poziția privilegiată ca instituție educațională și a început să fie substituită de altă instituție, care are și ea “o funcție educativă”, dar care nu o caracterizează în actualitate, din păcate, și nici nu o investește cu competența necesară, MASS-MEDIA.

Influența familiei, a bisericii, a grupului de prieteni nu se poate exercita continuu asupra individului, la nivelul tuturor etapelor dezvoltării lui ontogenetice, din motive mai mult sau mai puțin explicite. În antiteză, mass-media dispune de o „permanență” temporală alimentată de faptul că actualitatea, prin ritmul alert al revoluției științifico-tehnice a favorizat extinderea ei.

Nu există persoană în acest secol al informației care să nu fi simțit uneori povara acută a dezvoltării masive a societății care înseamnă cunoaștere, evoluție, valoare, dar și muncă, stres și renunțarea, nu de puține ori la adevăratele principii și cultura fundamentală.

Mass-media ne invadează viața și ne oferă o cunoaștere simplificată a realității, ne relaxează, ne oferă divertisment și ne informează pentru a fi mereu conectați la ultimele descoperiri,

dar prea puțin ne EDUCĂ. De altfel unii specialiști media, nici nu recunosc funcția sa educativă. Conținuturile pe care le transmite se adresează unui om modal, cu o cultură medie care încătușează spiritele superioare (cu excepția conținuturilor specializate) minimalizându-le dezvoltarea proprie și modelează personalitatea celorlalți orientând-o pseudovaloric.

Efectele sale, indiferent de modul de manifestare, gravitatea și persistența în timp sunt vizibile și, suntem sau nu de acord, încep să se extindă asupra unui public din ce în ce mai numeros.

Copiii, care sunt cu atât mai vulnerabili cu cât au vârste mai fragede, încep să interacționeze cu conținuturile media de timpuriu, când acestea substituie atenția și afecțiunea părinților, devenind “bone”, apoi “educatori” și-n cele din urmă “prieteni de acasă”.

Cum poate în aceste conditii școala să șlefuiască personalitatea copiilor care sunt pasivi, sau extraordinar de activi, predispuși la sedentarism și probleme de sănătate, introvertiți, agresivi și au o cultură minoră cu false modele de reușită în viață?

Ne situăm cronologic în epoca telenovelelor, a oamenilor de succes care fac numai compromisuri, a parveniților și idolilor modelați la sală... adevăratele valori rămân ascunse în umbră...nu știm ce se va întâmpla când acești “mass-mediști” vor ajunge să conducă societatea, ce orientare și cultură îi va rămâne...

Teama, înstrăinarea provocate de lipsa unor repere valorice bine stabilite se resimt într-o formă acută la nivelul anumitor etape ale dezvoltării individului, în special în preadolescență și adolescență, perioade cu rol fundamental în dezvoltarea caracterului unei persoane și a formării unui anumit referențial axiologic ce urmează a se rescrie de-a lungul întregii vieți.

Vulnerabilitatea specifică vârstei, dublată de invazia conținuturilor media cu propria lor „cultură”, lipsa afecțiunii familiale, a unor activități didactice corespunzătoare, determină preadolescenții și adolescenții să trăiască adevărate drame și să devină maturi „infantili” înainte de vreme.

Școala contemporaneității nu mai poate fi o școală a imitației, a conformismului, în condițiile în care viitorul civilizației se transformă într-o cursă ce trebuie câștigată de creativitate. Elevul actual nu mai poate și nu este necesar să aibă o cultură enciclopedică, ci trebuie educat în sensul promovării savoir-ului, savoir-faire-ului pentru a fi pregătit în final pentru “savoir etre”(M.Ionescu, 2009).

Din această perspectivă, ne-am propus să surprindem relațiile polivalente dintre mesajele transmise de mass-media - ca segment distinct al educației informale -și cele specifice educației formale, într-o perioadă în care individul se află la o vârstă problematică, aceea a preadolescenței, precum și modalitatea de formare a unui set de criterii axiologice, a unei competențe mediatice inclusă ca finalitate în cadrul educației formale. Ne-am dorit să oferim răspunsuri, posibile soluții

pentru a susține transformarea mass-mediei într-un partener educativ, un pilon al educației permanente.

Dacă până în secolul trecut, individul se putea integra activ din punct de vedere social, în urma însușirii unei profesii, actualmente el trebuie înzestrat cu mobilitate profesională; educația formală nu-l mai poate ajuta de-a lungul întregii sale vieți, decât în măsura în care se transformă în vector al educației permanente, în corolar al interdependențelor stabilite între educația nonformală și informală.

Ar fi o utopie să credem că ne putem izola de mass-media, că putem retrăi viața din secolele trecute; suntem ființe umane a căror existență într-un mister și pentru revelație ne impune ca destinația, or locurile în care învățăm să creștem este școala, singura competență să ne educe și în acest sens.

Concis, lucrarea vine să răspundă unor întrebări precum:

- Care sunt opiniile cadrelor didactice, părinților și preadolescenților despre modul de influență al conținuturilor media și efectele acestora?
- Care sunt conținuturile media pe care le preferă preadolescenții și ce valoare educativă au acestea?
- De ce este necesară educația preadolescenților pentru mass-media?
- Cum putem forma un set de criterii axiologice, o competență media în cadrul activităților educative formale astfel încât acesta să devină un bun intelectual și cultural, operațional și-n context informal?

Structura lucrării: Teza de doctorat, intitulată *Mass-media în educația formală și informală a elevilor din ciclul gimnazial* este structurată în două secțiuni: secțiunea teoretică (primele două capitole) și secțiunea alocată demersului experimental (capitolele III-V), precedate de Introducere. Lucrarea se încheie cu capitolul de Concluzii. Direcții de acțiune (capitolul al șaselea), urmat de Bibliografie și Anexe.

Primul capitol, COMUNICAREA ȘI MASS-MEDIA ÎN CONTEMPORANEITATE, fixează primele două concepte teoretice majore ale prezentei lucrări, concepte a căror influență este covârșitoare în toate domeniile vieții sociale și private: *comunicarea* și *mass-media*. În acest scop, am inventariat principalele tipologii și conceptualizări ale termenilor menționați, am propus accepții proprii și le-am operaționalizat pe cele existente, accentuându-le corelațiile și efectele în plan individual, educațional.

Am subliniat relația dintre comunicare și mass-media, analizând particularitățile comunicării de masă, în special dimensiunea sa persuasivă și de gen, respectiv specificitatea comunicării didactice.

În *capitolul al II-lea* al lucrării, EDUCAȚIA PENTRU MASS-MEDIA ÎNTRE FORMAL-NONFORMAL ȘI INFORMAL, am încadrat cele două concepte, comunicarea și mass-media în sfera EDUCAȚIEI PERMANENTE pe care am definit-o și valorizat-o ca interdependență dintre cele trei forme ale educației, educația formală, nonformală și informală, ca principiu integrator. Date fiind studiile explicite, relativ puține, despre această problematică a raportului dintre mass-media și educație, respectiv educația permanentă, am considerat oportun să oferim o imagine comprehensivă asupra temei în discuție, valorificând paradigmele pedagogiei postmoderne.

Controversate, raporturile conținuturilor mass-media cu educația au devenit conceptele esențiale ale acestui capitol, în care am explicat, la nivelul fiecărei forme a educației, interdependențele dintre acestea, insistând, după cum am anticipat prin titlul tezei, pe raporturile cu educația formală și informală.

Încercând să oferim orientări și tendințe în conceptualizarea și contextualizarea acestora, desprinse în urma desfășurării experimentului nostru, am operaționalizat interdependențele dintre mass-media și educația formală în *maniera implementării unui opțional, Educație pentru mass-media-educație pentru viață*, ca parte componentă a Curriculum-ului la decizia școlii. Prin valorile și atitudinile, competențele, conținuturile și strategiile didactice, respectiv evaluative propuse, opționalul are ca *finalitate pregătirea elevului pentru receptarea critică, valorică a conținuturilor media, astfel încât acestea să devină un partener al educației formale*.

Interdependențele dintre mass-media și educația informală le-am surprins, subordonându-le formalului, prin înzestrarea elevilor cu un set de criterii de selecție pertinentă, individuală, a conținuturilor media, care stau la baza unei competențe mediatice. *Însușite în cadrul educației formale*, ele au girul competenței, iar prin *transpoziția lor* în viața cotidiană a individului, *în zona informalului* vor orienta convergent influențele educative ale acestuia.

Secțiunea alocată demersului experimental pe care l-am întreprins conține capitolele III, IV și V prezentând elementele de proiectare și realizare a acestuia, cu detaliile specifice.

ETAPA CONSTATATIVĂ, capitolul al treilea, oferă o *radiografie* a modului în care este perceput *raportul dintre mass-media și educație* cu aspectele sale specifice de către elevii cu vârsta între 9-15 ani, cadre didactice și o parte din părinții acestora.

Derulată în intervalul mai 2006- octombrie 2007, etapa constatativă a avut ca **obiective**, să surprindă:

- *Modul în care cadrele didactice, elevii și părinții acestora percep/definesc mass-media și influența sa;*
- *Cunoștințele pe care le au despre mass-media, un concept “la modă”;*
- *Mass-media de care dispun acasă și amplasarea fizică a acestora;*
- *Preferințele vizavi de conținuturile transmise prin **media electronice** (tv, posturile tv, radio, internet), respectiv **media tipărite** (reviste, ziare) și utilizarea lor ca surse de informare;*
- *Timpul pe care elevii îl consumă alocându-l conținuturilor media (ne referim aici la timpul liber) și maniera în care părinții se implică în valorizarea acestora;*
- *Criteriile (dacă există) în funcție de care, elevii aleg un conținut media;*
- *Modelele pe care și le-au ales ca ca «reușită în viață» și ce înseamnă pentru ei acest lucru (orientarea profesională și raportul ei cu mass-media);*
- *Poziția pe care o ocupă mass-media ca sursă de informare în spațiul educației informale și modul în care aceasta este valorizată în activitățile didactice școlare/extrașcolare;*
- *Propunerile subiecților vizavi de optimizarea conținuturilor media;*
- *Stilul cadrelor didactice, maniera în care utilizează mijloacele de comunicare în masă în context formal, precum și strategiile de a dezvolta autonomia în învățarea elevilor și formarea unui stil de muncă intelectuală operațional astfel încât aceștia să dispună de competențe reale care să vizeze analiza, interpretarea și selecția conținuturilor.*

Eșantionul de subiecți al cercetării din etapa constatativă a fost alcătuit astfel, din trei categorii, grupe sau clase de subiecți: elevii, cadrele didactice și părinții.

Prima categorie de subiecți ai eșantionului a fost reprezentată de 461 de elevi proveniți din clasele IV-IX, de la două unități școlare diferite, Școala Generală «Ștefan cel Mare» (clasele IV-VIII, 405 elevi), respectiv Liceul de Arte Plastice «Corneliu Baba» (clasele a IX-a, 56 elevi), ambele din municipiul Bistrița. Am selectat pentru cercetarea constatativă drept categorie de subiecți elevii cu vârsta cuprinsă între 9-15 ani, încadrați în clase de la a IV-a la a IX-a pentru a putea surprinde cât mai detaliat raportul dintre educație și mass-media și modul în care acesta se concretizează la diferite vârste cronologice, pentru a putea selecta apoi eșantionul de subiecți al demersului nostru experimental.

O a doua categorie, grupă sau clasă de subiecți a fost aceea a cadrelor didactice în categoria cărora am inclus cadrele didactice de la Școala Generală «Ștefan cel Mare» din municipiul Bistrița, în număr de 46.

O a treia categorie a eșantionului de subiecți a fost reprezentată de părinții elevilor de la Școala Generală Ștefan cel Mare, părinți ai căror copii au alcătuit prima categorie de subiecți a demersului nostru constatativ (405), deoarece am considerat utile opiniile acestora, pe care de altfel, le-am valorificat și-n privința diagnozei opționalelor pe care le-am putea introduce în oferta școlii, în varianta de Curriculum la decizia școlii (CDȘ).

Ca metode de colectare a datelor cercetării am utilizat: ancheta și interviul, fiecare cu având instrumente specifice, chestionarul, respectiv ghidul de interviu.

Metoda anchetei având ca *instrument* chestionarul alcătuit preponderent din întrebări de opinie, corelate cu întrebări factuale și de cunoștințe, a fost utilizată respectând particularitățile fiecărei categorii, grupe de subiecți din eșantionul de subiecți al etapei constatative.

Diferențiem astfel ca instrument chestionarul aplicat în trei variante diferite- chestionarul adresat elevilor (cu varianta pentru clasele a IV-a, respectiv clasele V-IX), chestionarul adresat cadrelor didactice și chestionarul adresat părinților.

Chestionarul adresat elevilor cuprinde un număr de 15 itemi care surprind elemente legate de problematica percepției mass-media, chestionarul pentru cadrele didactice conține 14 itemi care aduc în prim –plan opiniile acestora despre conținuturile media și utilizarea lor în context formal, informal, precum și utilizarea unor strategii didactice care susțin dezvoltarea cognitivă și metacognitivă a elevilor prin crearea unor experiențe de învățare valoroase din acest punct de vedere, iar cel adresat părinților cuprinde 13 itemi și încearcă să sesizeze modul în care aceștia ghidează consumul copiilor vizavi de conținuturile media, maniera în care percep influența media și-o explică, favorizând utilizarea rațională a acestora, susținând crearea unui program zilnic optim de studiu și relaxare pentru propriii copii.

Metoda interviului cu ambele forme-individuală și de grup s-a utilizat în această etapă constatativă pentru a asigura o organizare optimă a cercetării având ca instrument specific *ghidul de interviu*. El s-a aplicat în două variante-ghidul de interviu pentru elevi și ghidul de interviu pentru cadre didactice și a vizat:

➤ *Pentru elevi:*

-Cunoașterea opiniei elevilor despre modul în care se desfășoară activitățile didactice la clasă, respectiv dacă sunt puși să-și exprime opiniile, să analizeze, să explice și să creeze diferite «probleme»;

➤ *Pentru cadrele didactice:*

-Cunoașterea opiniei cadrelor didactice despre necesitatea «educării » elevilor pentru mass-media și a modului în care aceasta ar eficientiza procesul didactic la nivel de ansamblu;

-Sesizarea disponibilității cadrelor didactice de a include teme subordonate mass-media în cadrul activităților de Consiliere și orientare, precum și strategii didactice noi (acolo unde se pretează) în propria activitate didactică.

În urma colectării datelor de start în maniera menționată, am obținut o imagine amplă și de profunzime asupra problematicii mass-mediei și în urma analizelor cantitative și calitative pe care le-am realizat am recurs la delimitarea eșantionului de subiecți al experimentului formativ.

Un prim demers în acest sens a fost reprezentat de *reducerea eșantionului de subiecți ai etapei constatative* de la cele trei categorii, componente ale sale, elevii, cadrele didactice și părinții, la **nivelul elevilor**, deoarece pentru cercetarea noastră am considerat această categorie de subiecți *relevantă pentru instrumentul cognitiv pe care l-am implementat în cadrul experimentului și faptului că, elevii reprezintă subiecții antrenați în activitățile educative formale, reușind astfel să surprindem interdependența formelor educației.*

Criteriile care au stat la baza alcătuirii acestuia au vizat *înscrierea elevilor la opționalul „Educație pentru mass-media-educație pentru viață”* și inițial, am realizat pilotarea experimentului, dorind să testez interesul elevilor pentru conținutul pe care l-am propus și strategiile didactice pe care i le-am asociat, subetapă necesară, deoarece experimentul propriu-zis l-am inițiat în cadrul unei discipline opționale.

Metodelor de colectare a datelor enumerate, li s-a adăugat și proba de evaluare scrisă, ce a reprezentat Pretestul și a fost construită în jurul a trei itemi, răspunsul la fiecare dintre aceștia fiind punctat ca sumă a rezultatelor obținute de elevi pentru redarea informației propriu-zise și analiza/interpretarea acesteia.

În final, eșantionul de subiecți a fost reprezentat de elevii din clasele a VI-a și a VII-a care s-au înscris la opționalele „Micul jurnalist”, „Jurnalism școlar” și „Educație pentru mass-media-educație pentru viață”.

După ce am constituit două grupe de opțional, în urma înscrierilor pe baza fișelor tip completate de elevii de la Școala Generală „Ștefan cel Mare”, una având 29 elevi, cealaltă 26 de elevi, pentru a asigura *reprezentativitatea eșantionului de subiecți*, am identificat la nivelul municipiului Bistrița alte grupe de opțional, respectiv „Micul jurnalist” și „Jurnalism școlar”.

Colaborând cu profesorii care le-au coordonat și au beneficiat și de **un instructaj specific** când *le-am prezentat suportul de curs, strategiile didactice utile în transmiterea acestuia*, precum și-n formarea/dezvoltarea unor competențe precum cea comunicațională (orală și scrisă), respectiv media, am operat cu un eșantion de subiecți alcătuit din șase grupe de opțional, din patru unități școlare diferite.

Primele patru grupe de opțional au fost constituite câte două la nivelul aceleiași unități școlare, iar ultimele două au provenit din unități distincte, însumând un număr total de 163 de elevi

coordonati de cinci profesori din care patru predau limba și literatura română, respectiv unul tehnologia informației.

Pentru a interpreta rezultatele pretestului am utilizat două categorii de prelucrări ale datelor: mai întâi am analizat cantitativ răspunsurile date de elevi la proba de evaluare inițială, pentru ca apoi să analizăm calitativ rezultatele obținute, în scopul identificării randamentului școlar al acestora.

După administrarea Pretestul, utilizând drept *criterii de stratificare numărul de subiecți dintr-o grupă și apartenența la aceeași unitate școlară*, am stabilit convențional (convenție validată în urma rezultatelor obținute de elevi în Pretest) ca *grupele cu cei mai mulți subiecți să le considerăm grupe experimentale*, pentru a conferi astfel reprezentativitate experimentului propriu-zis și am numerotat grupele de opțional astfel încât cele «impare» G1, G3 și G5 au devenit grupe experimentale, respectiv grupele «pare» G2, G4 și G6 –grupe de opțional de control.

Notăm aici că ultimele două grupe G5 și G6, unde nu am putut utiliza criteriul apartenenței la aceeași unitate școlară, le-am inclus în grupul experimental/ de control al eșantionului de subiecți pe baza rezultatelor obținute în Pretest și a unor informații ce țin de conștiința comună și aduc în prim-plan criteriul *rezultatelor școlare obținute de unitățile de învățământ din care fac parte, în anul școlar anterior*.

Am recurs apoi la comparația statistică a grupelor de opțional pe baza semnificației diferenței dintre medii în cazul eșantioanelor perechi(G1-G2, G3-G4, G5-G6), prin utilizarea testului T.

Diferențele dintre mediile rezultatelor obținute de elevii din grupele de opțional G1, G3 și G5 ale grupului experimental și media rezultatelor obținute de elevii din grupele de opțional G2, G4 și G6 ale grupului de control au fost statistic semnificative la pragul de semnificație $P = 0,05$.

Capitolul al IV-lea, pe care l-am numit DEMERSUL EXPERIMENTAL, circumscrie cadrul teoretico-metodologic al experimentului formativ, având ca elemente esențiale ipoteza și obiectivele cercetării, sistemul metodelor de cercetare utilizate, particularitățile eșantionului de subiecți și de conținut, precum și etapele acestui demers.

Ipoteza pe care am testat-o este că *Utilizarea în cadrul opționalului „Educație pentru mass-media-educație pentru viață” a grilei de analiză. a conținuturilor media în cadrul de învățare” Evocare-Realizarea sensului-Reflecție”, conduce la formarea unui set de criterii axiologice ca fundament al competenței mediatice, și va determina:*

- îmbunătățirea randamentului școlar al elevilor;
- dezvoltarea unor capacități/competențe de analiză și argumentare;
- modificarea opiniilor și atitudinilor vizavi de conținuturile media.

În conformitate cu ipoteza cercetării, am stabilit ca **obiective ale cercetării:**

- Delimitarea reperelor teoretice vizate drept cuvinte- cheie ale suportului de curs al opționalului propus;
- Analiza activității de învățare a elevilor din perspectiva antrenării în cadrul acesteia a capacităților/competențelor de analiză și argumentare;
- Elaborarea unui instrument intelectual util formării criteriilor de selecție a conținuturilor mass-media, accesibil și atractiv pentru elevii claselor a VI-a și a VII-a sub forma unei grile/reguli;
- Implementarea și validarea prin experiment a grilei propuse în cadrul de învățare Evocare-Realizarea sensului-Reflecție;
- Analiza relației dintre rezultatele școlare și competențele/capacitățile de analiză și argumentare ale elevilor, prin studierea produselor activității;
- Analiza relației dintre rezultatele școlare și utilizarea grilei de analiză a conținuturilor media prin interpretarea cantitativă și calitativă a rezultatelor elevilor la probele de evaluare administrate;
- Interpretarea modificărilor produse în comportamentul elevilor vizavi de conținuturile media, ca urmare a abordării acestora prin prisma grilei;
- Generalizarea, sistematizarea datelor și elaborarea concluziilor și recomandărilor practice subordonate temei abordate.

Sistemul metodelor de cercetare utilizate a fost compus din **metode de cercetare utilizate pentru colectarea datelor** (experimentul pedagogic; observația directă; studiul documentelor școlare; analiza de conținut a produselor activității elevilor; respectiv probele de evaluare scrisă) și **metode de organizare, prezentare și prelucrare statistică a datelor care** aduc în centrul atenției:

- a) *gruparea datelor* după indicatorul frecvență, compararea lor prin raportarea la eșantion considerat ca sută (procentajul) și redarea lor grafică prin intermediul diagramelor de structură și de comparație;
- b) *determinarea ca indici statistici* a mediei aritmetice, medianei, abaterii standard ;
- c) *comparația statistică* pe baza semnificației diferenței dintre medii în cazul eșantioanelor perechi, prin utilizarea testului T.

Eșantionul de subiecți a fost reprezentat de un număr de 163 de elevi incluși în șase grupe de opțional, trei grupe experimentale, respectiv trei grupe de control. Cercetarea are un **design experimental intersubiecti**, a utilizat **eșantioane independente selectate după tehnica eșantioanelor paralele**, desfășurarea experimentului pedagogic realizându-se **în contextul natural al sistemului de învățământ, la nivelul grupelor de opțional constituite în funcție de preferințele elevilor.**

Am considerat optimă eșantionarea probabilistică, deoarece „permite o eșantionare corectă, obiectivă, neinfluențată de alegerea umană, de distorsiunile datorate prezenței cercetătorului”(M.Bocoș, 2003, p.48).

Dar, pentru a asigura reprezentativitatea eșantionului de subiecți și a diminua posibilitatea de influențare a rezultatelor cercetării de către structura și caracteristicile acestuia, am combinat *eșantionarea probabilistică* inițială cu *eșantionarea rațională*, utilizând drept **criterii de stratificare a populației statistice rezultatele obținute la proba de evaluare administrată în Pretest și apartenența grupelor de opțional la aceeași unitate școlară (acolo unde a fost posibil).**

În continuare, am analizat particularitățile eșantionului de subiecți, concluzionând că structura și componența grupului experimental și a grupului de control *este aproape omogenă relativ la cele trei criterii care ne-au interesat*-apartenența la unitatea școlară, genul subiecților și includerea lor în clasele a VI-a și a VII-a, omogenitate ce se reflectă și la nivelul celor trei grupe de opțional experimentale și a celor trei grupe de opțional de control.

Eșantionul de conținut, ca urmare a datelor colectate în urma pilotării suportului de curs al opționalului propus, a suferit modificări privind structura sa, astfel încât în cadrul demersului experimental propriu-zis el a fost alcătuit din cinci unități de învățare:

- *Unitatea de învățare nr.1.* –Mass-media la începutul mileniului III
- *Unitatea de învățare nr.2.* -Stilurile funcționale ale limbii. Stilul jurnalistic
- *Unitatea de învățare nr.3.* -Mesajele transmise prin mass-media
- *Unitatea de învățare nr.4.* -Presă scrisă
- *Unitatea de învățare nr.5* -Presă online-ziare, reviste, specific, newsletter-ul.

Detalierile conținuturilor subordonate celor cinci unități de învățare le-am ilustrat în suportul de curs al opționalului pe care l-am propus.

Principalele etape ale experimentului formativ, cu elementele caracteristicile le redăm în formă tabelară, după cum urmează:

Etapele experimentului	Descrierea etapelor experimentului	Eșantionul de subiecți	Perioada de desfășurare
<i>I.Etapa constatativă</i>	I.1.Aplicarea chestionarului de opinie pentru elevi, părinți și cadre didactice și reducerea eșantionului de subiecți, în urma datelor obținute, astfel încât pentru intervenția formativă, eșantionul de subiecți a fost reprezentat din elevi;	I.1.1.elevii claselor IV-IX (461 subiecți) I.1.2.cadre didactice (46 subiecți) I.1.3.părinții elevilor din clasele IV-VIII(405 subiecți)	I.1. și I.2. An școlar 2005-2006

	<p>I.2.Realizarea interviurilor cu elevii și cadrele didactice;</p> <p>I.3.Pilotarea conținutului opționalului propus și revizuirea acestuia;</p> <p>I.4. Identificarea altor grupe de opțional cu tematică asemănătoare, stabilirea grupelor experimentale și de control, instruirea cadrelor didactice din echipa de colaboratori, administrarea și analiza probei de evaluare inițiale (Pretestul).</p>	<p>I.2.1.cadre didactice (46 subiecți) I.2.2. elevi (IV-IX (55 subiecți, aleși aleator)</p> <p>I.3.1.elevii claselor a VIII-a înscriși la opțional(22 subiecți)</p> <p>I.4.1.elevii din clasele VI-VII (163 de elevi incluși în 6 grupe,3 experimentale, 3 de control)</p>	<p>I.3.An școlar 2006-2007</p> <p>I.4.An școlar 2007-2008 (septembrie)</p>
II.Experiment propriu-zis	<p>II.1.Introducerea variabilei dependente la nivelul grupelor experimentale;</p> <p>II.2.Monitorizarea activităților formative prin metodele de cercetare selectate -observația directă, interviul, analiza de conținut a produselor elevilor;</p>		<p>II.1.An școlar 2007-2008 (octombrie-februarie)</p>
III.Posttest	<p>III.1.Administrarea și analiza probei de evaluare finale(Posttestul) imediat după finalizarea experimentului (analiza cantitativă și calitativă a rezultatelor prin comparație între grupele experimentale și de control)</p>	<p>II.1., III.1, IV.1.Eșantionul de subiecți-3 grupe experimentale, 3 grupe de control</p>	<p>III.1.An școlar 2007-2008 (finalul lunii februarie)</p>
IV.Retest	<p>IV.1. Administrarea și analiza probei de evaluare „la distanță”, a Retestului pentru a testa la distanță ipoteza(analiza cantitativă și calitativă a rezultatelor prin comparație între cele două grupe de experiment și de control);</p>		<p>IV.1.An școlar 2007-2008 (iunie)</p>

Grila de analiză a conținuturilor media, variabila independentă a cercetării, pe care am propus-o ca instrument pentru dezvoltarea cognitivă a elevilor în scopul formării unor seturi de criterii de selecție valorică a conținuturilor media, se fundamentează teoretic în sfera paradigmei constructiviste și cea a antrenamentului intelectual, coroborate cu elemente specifice teoriei învățării mediate a lui Feuerstein și taxonomiei interogării multiprocesuale a lui Sanders.

Eficiența grilei nu se rezumă doar la utilizarea sa ca «instrument» al unei munci intelectuale de calitate, în cadrul opționalului propus, ci o receptăm prin extinderea sa la nivelul întregului arsenal intelectual al elevului, grila formând în fapt o «competență», dezvoltând gândirea (în special operația de analiză a acesteia) ca proces psihic complex inerent oricăror activități umane de acest tip.

Penultimul capitol, ANALIZA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EXPERIMENTALE (capitolul al V-lea), oferă o imagine comprehensivă asupra formării criteriilor de selecție axiologică a conținuturilor media pe baza grilei de analiză a conținuturilor media/Regula celor 5C, combinând analizele de tip inter-grupal cu cele de tip intra-grupal. Astfel, am raportat rezultatele obținute de grupele de opțional din grupul experimental al eșantionului de subiecți (G1,G3,G5) la rezultatele obținute de grupele de opțional din grupul de control al eșantionului de subiecți (G2,G4,G6) cuprins în experiment, calculând diferențele dintre mediile rezultatelor obținute la proba administrată pentru grupele de opțional “experimentale” și grupele de opțional de „control”, pentru a putea stabili statistic semnificația evoluției subiecților din întreg grupul experimental.

Analizele de tip intra-grup, le-am utilizat pentru a identifica în măsura în care a fost posibil, corelațiile de detaliu, care ne-au oferit o imagine asupra evoluției grupelor de opțional experimentale, pe parcursul experimentului desfășurat.

Pe lângă aceste tipuri de prelucrări ale datelor, am mai utilizat și analiza calitativă a datelor prin analiza grilelor elevilor prelucrare ce ne-a oferit imaginea globală privind dezvoltarea capacităților/competențelor de analiză și interpretare, a dezvoltării structurilor cognitive și metacognitive. Această imagine s-a conturat și pe baza analizei cantitative și calitative a punctajelor pe care elevii le-au obținut defalcat, pentru analiza informațiilor, la nivelul probelor din Pretest, Posttest, respectiv Retest.

Pentru realizarea acestor demersuri analitice am recurs la prelucrări cantitative ale datelor prin metode statistice care au căutat să surprindă randamentul școlar al elevilor, dar să evidențieze și capacitățile/competențele de analiză și interpretare ale elevilor.

În consecință, am introdus în baza de date fiecare notă obținută de elevi în Pretest, Posttest, Retest, (deci o notă globală), din care pentru fiecare grupă de opțional am calculat separat prin însumarea punctajului obținut de fiecare elev pentru analiza informației la nivelul tuturor celor 3 sarcini ale probelor de evaluare, punctajul întregii grupe de opțional pentru analiza informațiilor

prezentate. Spre exemplu, nota din Pretest este o sumă a punctului din oficiu, căruia i se adaugă punctajele celor 3 exerciții, fiecare dintre aceste punctaje, fiind la rândul lor sumă între un punctaj pentru redarea informației și analiza ei.

Concis, rezultatele elevilor obținute în Pretest, Posttest și Retest, analizate atât cantitativ cât și calitativ (inclusiv la nivelul divizării punctajelor ce constituie nota finală a elevilor în punctaj acordat pentru capacitatea/competența de analiză a informației) au confirmat ipoteza pe care am formulat-o, susținând relevanța grilei de analiză a conținuturilor media pentru formarea unui set de criterii axiologice trecute prin filtrul subiectiv al persoanei și menținerea efectelor formative, de-a lungul timpului, în planul activității cognitive superioare.

Elevii au înțeles că modelele de viață oferite de media sunt fascinante, dar trebuie analizate ținând cont de ceea ce-și propun instituțiile mediatice, prin compararea «persoanei publice» cu personalitatea persoanei, prin eliminarea aspectelor ce țin de imagine și comercial. Aceeași analiză a conținuturilor media se impune și atunci când le definim ca principale surse de informare, context în care este indispensabilă o selecție a lor. *Analiza personală a mesajelor, presupune însușirea unor criterii de selecție cristalizate în urma unei sinteze a informațiilor oferite în acest sens de autoritățile externe specializate, autoritățile parentale și cele didactice, sinteză susținută și declanșată de utilizarea grilei propuse.*

În afară de înzestrarea elevilor cu criterii de selecție personală, pertinentă a conținuturilor media, *variabila independentă a demersului nostru a avut un rol important și în ghidarea realizării de către elevi a unor produse mediatice de calitate.* Astfel, produsele media realizate în cadrul opționalului sunt rezultatul modificării comportamentului elevilor vizavi de mass-media, al însușirii unui set de criterii axiologice, al dezvoltării lor cognitive superioare, al valorizării experienței lor personale și al creativității conferindu-le elevilor sentimente de satisfacție obținute în urma unei munci intelectuale eficiente. Realizarea anumitor tipuri de texte i-a ajutat și în perfecționarea *competențelor de redactare, de exprimare orală și scrisă vizate ca finalități în special, de disciplinele socio-umane.*

Ultimul capitol, capitolul VI, **CONCLUZII. DIRECȚII DE ACȚIUNE**, se vrea a fi o sinteză a tuturor datelor culese și analizate în cadrul cercetării redate, care este din punctul nostru de vedere o *cercetare-acțiune* ce a avut ca scop *optimizarea unor strategii didactice prin experimentarea unor noi modele de acțiune*, în calitate de participant, implicat direct în procesul educativ, participant sprijinit ulterior de patru profesori colaboratori.

Relevanța lor pentru dezvoltarea ulterioară a personalității elevilor, ne-a determinat să le analizăm particularitățile și să încercăm să le remediem efectele oferind o soluție educațională viabilă.

De-a lungul demersului întreprins ne-am confruntat cu o serie de *dificultăți ce, sintetic se referă la modalitatea în care sunt înțelese și implementate eronat, disciplinele opționale în școala românească; operaționalizarea temei alese; mentalitatea celor implicați în cercetarea întreprinsă; existența unor surse bibliografice puține; apariția unor lucrări cu aceeași topică de-a lungul derulării studiului; utilizarea strategiilor didactice active și interactive, a mijloacelor didactice moderne de către cadrele didactice; lipsa valorificării în activitatea didactică formală a conținuturilor cu care elevii interacționează în context informal, a experienței lor personale; existența unui stil de învățare deficitar; prejudecata potrivit căreia obținerea succesului nu implică efort personal intens etc.*

Opiniile cu caracter constatativ pe care le-am formulat, le-am grupat la nivelul subiecților implicați în cercetarea noastră, diferențind astfel opiniile constatative raportate la mass-media, elevi, cadre didactice și părinți, încercând să le ordonăm (acolo unde a fost posibil) la nivelul celor trei forme ale educației, urmând apoi să specificăm, în aceeași manieră și concluziile.

I. Opiniile constatative privind mass-media (ne referim desigur la conținuturile transmise):

❖ *Nivelul educației formale*

- *mass-media încep să fie folosite din ce în ce mai mult ca auxiliare didactice, dar deși teoretic implementarea lor a fost propusă și cercetată în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, practic, în școala românească nu există încă baze logistice, softuri pentru toate disciplinele și personal specializat pentru a le utiliza;*
- *procesul de învățământ nu dispune de documente curriculare care să susțină și să implementeze concret utilizarea mass-media în activitatea didactică. Ne referim aici, spre exemplu la programe școlare concepute astfel încât să permită o conexiune între finalitățile educative, conținuturile pe care le propun și produsele media educaționale existente (filme didactice, documentare, softuri pentru toate disciplinele din ariile curriculare);*

❖ *Nivelul educației nonformale*

- *piața mediatică românească oferă conținuturi media subordonate educației nonformale, deși acestea sunt reduse numeric comparativ cu conținuturile media de tip informal. Ele aduc în prim-plan emisiuni specializate în cadrul posturilor Tv cu caracter generalist, programe TV specializate, ori site-uri de acest tip;*
- *conținuturile media subordonate educației nonformale de tip științific sau tehnic sunt mai puține decât cele care se raportează la „educația pentru viața cotidiană”. Astfel, predomină conținuturi media care prezintă aspecte legate de un stil de viață sănătos, look, vestimentație, informații culinare etc.;*

❖ *Nivelul educației informale*

- conținuturile media subordonate *educației informale dețin supremația pe piața mediatică românească* și impun publicului o *cultură media* cu un *sistem de referință și un limbaj* specific ce intră în majoritatea cazurilor într-o *contradicție totală cu valorile adevăratei culturi*. Nu există nicio îndoială privind influența pe care conținuturile media de tip informal o au în primul rând asupra copiilor și preadolescenților (care oricum trec prin crizele vârstei). Ele oferă modele negative, precum feminitatea valorizată obligatoriu prin machiaj, o siluetă perfectă, haine de firmă; masculinitatea înseamnă un corp "lucrat", forță fizică, bani care îți procură orice, infidelitate. De asemenea, tot sub forma unei imagini negative este prezentată școala care devine perimată, nesemnificativă, mass-media accentuând abaterile, excepțiile privitoare la anumite situații problematice din lumea acesteia;
- *mass-media nu valorifică funcția sa educativă, limitând-o la câteva recomandări oferite vizavi de anumite conținuturi* ce pot fi receptate la anumite vârste (pentru emisiunile TV).

II. Opiniile constatative privind elevii

❖ *La nivelul educației formale*

- *nu sunt familizarizați* cu folosirea în cadrul activităților instructiv-educative cu *folosirea mass-media ca mijloace didactice* și nici cu *strategiile didactice moderne*. Ei au intrat în contact de prea puține ori cu mass-media ca resurse pedagogice, astfel încât *nu știu să le utilizeze și să le valorifice în acest sens, pentru că nu au fost "educați"*. Inițial, atunci când am folosit în demersul nostru strategii didactice moderne, elevilor li s-au părut, foarte lejere, adevărate „jocuri”, „pierdere de timp” sau în extremă „complicații” pentru ca după ce și-au însușit „regulile” derulării acestora să fie de-a dreptul captivați, să le recunoască utilitatea și să-și exprime dezamăgirea că nu le folosesc măcar sporadic și la alte discipline.
- nu au competențele de exprimare liberă, de analiză și argumentare personală a unor idei fundamentate pe baza unui set de criterii axiologice personale;
- nu dispun de un sistem de muncă intelectuală operațional structurat pe o dezvoltare cognitivă și metacognitivă optimă;

❖ *La nivelul educației nonformale*

- *preferă* din conținuturile subordonate educației de acest tip, *conținuturile cu importanță imediată pentru viața personală*, selectate în funcție de interesele proprii (manifestate în domenii precum make-up, modă, conținuturi despre mașini moderne, noutăți în privința jocurilor pe calculator etc.). Prea puțini elevi optează

pentru conținuturi științifico-tehnice de calitate precum cele oferite de National Geographic, de exemplu.

❖ *La nivelul educației informale*

- *alocă un buget temporal vast consumului de mesaje mediatice, în defavoarea altor activități (predomină conținuturile oferite de media electronice, în special calculatorul conectat la Internet și televizorul);*
- *nu dispund de un set de criterii de selecție a conținuturilor media și prin urmare, se expun la o gamă variată de influențe exercitate de acestea;*
- *preiau neselectiv idei, opinii, atitudini, modele și chiar comportamente din conținuturile vehiculate de mass-media, lipsite de valoare, elemente care în loc să le susțină dezvoltarea personală, le-o influențează negativ.*

III. Opiniile constatative privind cadrele didactice

❖ *La nivelul educației formale*

- *le lipsește pregătirea științifică pentru a putea derula activități didactice în care să valorifice conținuturile media raportându-le la experiența de viață a elevilor sau să stabilească numeroase conexiuni între educație formală/educație informală;*
- *nu utilizează mijloacele de comunicare în masă în cadrul activităților didactice, (ca materiale didactice) acestea folosindu-se foarte des la disciplinele din ariile curriculare Tehnologie, Matematică și științe, Om și societate și foarte rar la celelalte, cadrele didactice criticând lipsa softurilor educaționale;*
- *nu aplică strategiile didactice interactive, deși le susțin teoretic, transformându-le într-un slogan pedagogic „la modă”. În consecință, perpetuează strategiile didactice clasice care induc implicit memorarea- ca stil de învățare al elevilor și atrag după sine evaluări de același tip.*

❖ *La nivelul educației nonformale*

- *nu au unor preocupări constante privind realizarea unor selecții proprii pe baza cărora să poată recomanda elevilor ca surse complementare celor de clasă studierea unor conținuturi ilustrate în surse de informare media precum site-uri, reviste și ziare, emisiuni televizate etc.*
- *nu inițiază proiecte educaționale, parteneriate cu alte instituții în sensul promovării unei educații nonformale pentru mass-media;*

❖ *La nivelul educației informale*

- *conștientizează impactul conținuturilor media de tip informal asupra elevilor, dar majoritatea nu își asumă responsabilitatea de a iniția ceva în acest sens;*

IV. Opiniile constatative privind părinții

- *conștientizează* și ei influența conținuturilor transmise prin mass-media, *dar nu se implică suficient în educarea copiilor* pentru a-i pregăti pentru o receptare calitativă a conținuturilor. Părinții își motivează aceste acțiuni prin lipsa de timp sau de pregătire, asumarea responsabilității care le revine învățându-și copiii cum să se uite la o emisiune, să citească un ziar sau să navigheze pe Internet fiind minimă, sau lipsind în totalitate.
- atribuie *responsabilitatea rolului educației pentru mass-media, precum și al educației în genere, aproape exclusiv instituțiilor școlare*. Nu se implică suficient în educația copiilor, nu petrec timp îndeajuns cu aceștia, astfel încât apar deficiențe în relația părinți-copii, datorate lipsei de comunicare. Părinții *nu-și cunosc copiii și ca atare nici preferințele lor vizavi de conținuturile media, iar absența unui program zilnic al elevilor lasă la latitudinea lor petrecerea timpului liber, prin receptarea conținuturilor media și din cauza plictiselii, indiferent de utilitatea acestora*

În concluzie, propunem următoarele direcții principale de acțiune:

I. Direcții principale de acțiune privind Mass-media

- *colaborarea instituțiilor media cu instituțiile școlare în vederea transformării acestora într-un partener educativ, colaborare materializată în primul rând prin implementarea în cadrul Curriculum-ului Național, a unei „discipline” de tipul educația pentru mass-media ca element distinctiv al trunchiului comun (o includem deci în Curriculumul nucleu), începând cu nivelul gimnazial. Această disciplină pe care o putem încadra în aria curriculară Consiliere și orientare vizează familiarizarea elevilor cu particularitățile și modul de realizare al conținuturilor media și nu în ultimul rând, înzestrarea acestora cu criterii axiologice de analiză a conținuturilor media care sunt fundamentul competenței mediatică;*
- *mediatizarea optimă a conținuturilor specifice educației nonformale, a programelor TV, site-urilor, revistelor și ziarelor, cu adevărat valoroase în acest sens;*
- *realizarea și promovarea unor conținuturi media cu caracter educativ implicit sau explicit adecvate unui anumit public țintă (ne referim în special la preadolescenți care au fost subiecții experimentului nostru);*
- *accentuarea caracterului educativ al unor elemente din conținuturile media existente deja pe piața mediatică, prin prezentarea într-o lumină favorabilă a unor comportamente, atitudini, modele de reușită în viață;*
- *introducerea în cadrul conținuturile media existente a unor explicații clare privind caracterul lor educativ și modul în care trebuie receptate;*

- *difuzarea unor emisiuni Tv sau crearea unor jocuri interactive care să aibă ca finalitate educația pentru mass-media, propunându-și familiarizarea preadolescenților cu problematica mass-mediei, scopul și funcțiile acesteia, modul în care se realizează anumite conținuturi mediatice, modul în care trebuie receptate etc.;*
- *implicarea preadolescenților în realizarea unor conținuturi media în calitate de parteneri, ca urmare a colaborării instituțiilor media cu instituțiile educative;*
- *restricționarea accesului preadolescenților la anumite site-uri cu conținut neadecvat și limbaj vulgar prin introducerea unor criterii suplimentare de creare a unui cont (de exemplu codul numeric personal);*

II. Direcții principale de acțiune privind elevii

- *continuarea programului experimental de formare a unui set de criterii de selecție valorică pertinentă a conținuturilor media prin extinderea disciplinei opționale și la nivelul altor clase, în urma modificărilor de rigoare;*
- *generalizarea utilizării grilei/regulii propuse ca un instrument intelectual util, aplicabil în orice activitate educațională sau la nivelul oricărei influențe educaționale;*
- *aplicarea grilei de analiză a conținuturilor media la nivelul mai multor discipline, dar în mod special al disciplinelor din aria curriculară Limbă și comunicare, pentru a valorifica aplicabilitatea acestora în viața reală și a dezvolta competențele de redactare a diverselor tipuri de texte și cele de argumentare a opiniilor personale;*
- *mediatizarea produselor activității elevilor prin revistele școlare (pentru care s-au obținut ISBN-uri) și alte tipuri de activități;*
- *diseminarea rezultatelor obținute în rândurile colegilor din alte unități școlare în urma desfășurării unor activități extrașcolare în cadrul unor proiecte educaționale, parteneriate etc.;*
- *realizarea unui Ghid al elevilor care să conțină sugestii și moduri de abordare a problematicii raportului dintre mass-media și educație pentru preadolescenți;*

III. Direcții principale de acțiune privind cadrele didactice

- *pregătirea reală a cadrelor didactice pentru utilizarea strategiilor didactice moderne, a mijloacelor de comunicare în masă ca mijloace didactice prin cursuri de formare inițială sau formare continuă. Astfel își vor modifica mentalitatea conservatoare și superficială și vor utiliza optim în practica școlară efectivă strategiile didactice active și interactive, precum și cele evaluative care să susțină prioritar dezvoltarea cognitivă și metacognitivă a elevului, înzestrarea lui cu un stil de muncă intelectuală eficient, respectând particularitățile sale de vârstă;*

- *organizarea și derularea activităților instructiv-educative de așa manieră încât să reflecte relevanța lor „pentru viața cotidiană”, prin reorganizarea experiențelor personale ale elevilor, interdependențele dintre formele educației devenind o realitate și nu doar un deziderat;*
- *prezentarea, în orele de consiliere și orientare școlară, a mass-media ca factor al educației formale ce trebuie să devină un partener educativ, o sursă de informare complementară școlii;*
- *inițierea unor schimburi de experiență, proiecte educaționale, parteneriate cu instituții media locale și alte unități școlare, precum și cu alte instituții subordonate educației nonformale, în vederea educației tinerilor pentru mass-media;*
- *diseminarea unor exemple de ”bune practici” privind organizarea și desfășurarea unor activități didactice valoroase din punctul de vedere al receptării conținuturilor media drept conținuturi educative și pregătirea elevilor în acest sens;*
- *realizarea unor ședințe cu părinții, lectorate dedicate receptării conținuturilor media și posibilității lor de valorificare educativă;*
- *realizarea unui Ghid al profesorilor care să conțină sugestii și moduri de abordare a problematicii raportului dintre mass-media și educație (în special pentru preadolescenți);*

IV. Direcții principale de acțiune privind părinții

- *participarea la cursuri de educare a părinților privind valorificarea conținuturilor media în educația familială;*
- *implicarea în activitățile organizate de instituțiile școlare de tipul ședințelor cu părinții, lectorate, mese rotunde, dezbateri, activități derulate împreună cu diriginții, consilierul școlii, specialiști în pedagogie-psihologie și reprezentanți ai mass-mediei locale;*
- *vizionarea împreună cu propriul copil a unor conținuturi media și discutarea lor;*
- *monitorizarea programului zilnic al elevilor și stabilirea împreună cu aceștia a unui program optim;*
- *desfășurarea unor activități comune cu copiii, în timpul liber, astfel încât părinții să devină și parteneri, prieteni ai acestora, pentru a-i cunoaște și înțelege mai bine și a-le oferi sprijinul necesar dezvoltării personale;*
- *realizarea unui Ghid al părinților care să conțină sugestii și moduri de abordare a problematicii raportului dintre mass-media și educație pentru preadolescenți.*